

Gespreksnotitie:

Invulling analyseplafond DNA-analyses wolf per 1 oktober 2024

Van	5.1.2.e
Afgestemd met	5.1.2.e
Aan	IPO Wolvenwerkgroep
Datum	9 juli 2024
Onderwerp	Invulling analyseplafond DNA-analyses wolf per 1 oktober
Bijlage(n)	2

Kern van het onderwerp

Vanaf oktober 2024 kunnen niet meer ongelimiteerd alle DNA monsters uit de wolvenschade worden meegenomen in de kwartaalanalyse t.b.v. de individubepaling. Er wordt dan een analyseplafond ingesteld. Om daaraan te voldoen, zal er op korte termijn (begin september 2024) een beslissing genomen moeten worden om tot een invulling te komen van de beschikbare analyse plekken.

Aanleiding

Tijdens de bijeenkomst van de IPO Wolvenwerkgroep op 18 april 2024 is er een voorstel voorgelegd dat zich richtte op het terugbrengen van de fors toegenomen aantallen schademonsters in de genetische analyse. In de begeleidende adviesmemo werd voorgesteld om, met inachtneming van de monitoringsdoelstelling, het aantal DNA-analyses middels een beslisboom zodanig te verminderen dat deze binnen de beschikbare labcapaciteit van WENR op redelijke termijn uitgevoerd konden worden. Op dit voorstel kwamen wisselende reacties en er is geen definitief besluit genomen. Naar aanleiding van deze reacties is BIJ12 het gesprek aangegaan met WENR, waarbij verschillende scenario's besproken zijn (bijlage 1).

Omdat bij WENR de rek er echt uit is zijn zij genoodzaakt om vanaf oktober 2024 een analyse plafond voor individubepalingen¹ te hanteren om de resultaten nog binnen redelijke termijn op te kunnen leveren (zie bijlage 2). Om dit plafond zo hoog mogelijk te houden is WENR voornemens een samenwerking met collega's van het Wageningen Food & Safety laboratorium aan te gaan (zie ook scenario 2, in bijlage 1). Het analyse plafond zal binnen deze samenwerking uitkomen op 540 (+ ~10) DNA monsters per kwartaal (3 maanden). Vanwege dit analyse plafond moet op korte termijn besloten worden hoe deze 540 analyse plekken voor de individubepalingen ingevuld worden.

Op 9 juli willen we hierover met jullie van gedachten wisselen zodat jullie op basis van de beschikbare informatie een beslissing kunnen nemen. Er zijn een aantal verantwoordelijkheden

---

¹ De maandelijkse soortbepaling van alle ingestuurde schademonsters zal op dit moment nog zonder wijzigingen doorgaan.

en kaders die als vertrekpunt kunnen dienen bij de te maken keuze, o.a. de (monitorings)verantwoordelijkheid van provincies om op basis van populatiegrootte, verspreiding en trends inzicht in de staat van instandhouding van de wolf te verkrijgen maar ook het op handen zijnde beleid t.a.v. mogelijke probleemsituaties.

Hoofdvraag

Van de 540 analyse plaatsen zijn er ca. 100 nodig voor de monitoring. Hoe willen jullie op korte termijn invulling geven aan de overige 440 analyse plaatsen voor de individubepaling van schademonsters?

- Welke selectieprocedure passen we toe t.b.v. de individubepaling op de schademonsters?
- Wie is verantwoordelijk voor deze selectie?
- Hoe wordt de verdeling van analyse plaatsen voor individubepaling op schademonsters over de provincies?

Om vanaf medio oktober 2024 te starten met het inwerkingstellen van het analyseplafond, zal begin september 2024 hierover door de provincies een besluit genomen moeten worden. Zodoende is er tijd voor afstemming met de betrokken partijen over de praktische uitvoerbaarheid van het gekozen voorstel.

Urgentie & tijdsfad

Als er de komende maanden geen besluit genomen wordt, zal de analyse achterstand oneindig oplopen en zullen de resultaten van de analyses vertraagd en laat beschikbaar komen. Dit kan leiden tot vragen van en/of onrust bij betrokkenen. Als er geen keuze wordt gemaakt betekent dat als de grens van 540 monsters in de analyse is bereikt, de overgebleven monsters doorschuiven naar de volgende (individu)analyseronde. Voorbeeld: een kwartaalanalyse bevat monsters van de maanden medio augustus tot en met medio oktober. De analyse van deze monsters start medio/eind oktober, waarna de resultaten begin december bekend worden. Indien er dermate veel monsters beschikbaar zijn voor de analyse zodat het aantal van 540 monsters al bereikt is met monsters van augustus + medio september, dan schuiven de overige monsters van na medio september door naar de volgende kwartaalanalyse. Bij het doorschuiven van monsters zijn de uitslagen van monsters uit september/oktober dan pas 5 á 6 maanden later (begin maart) beschikbaar. Naarmate de achterstand toeneemt zal deze vertraging steeds verder oplopen.

Vervolg: Lange termijn

Voorliggende memo (en het gesprek op 9 juli) geeft input voor de beslissing op korte termijn t.a.v. de invulling van het analyseplafond. Tegelijkertijd zullen we gezamenlijk op zoek moeten naar de meest optimale en toekomstbestendige invulling van de DNA-analyses op de lange termijn. Een ophanden zijnde nieuw raamcontract biedt mogelijkheden om daartoe te komen.

Officieel loopt het contract met WENR 1 augustus 2026 af, maar het is waarschijnlijk dat binnen de opdracht het door BIJ12 gestelde financiële plafond van € 5.1.1.c , - (excl. Btw) eerder bereikt wordt. Gezien het grote aantal DNA analyses is de prognose dat dit plafond in de loop van 2025 behaald zal worden. Dit betekent dat er op niet al te lange termijn opnieuw een Europese aanbesteding gedaan zal moeten worden t.b.v. de genetische analyses binnen het wolvendossier. Bij de invulling hiervan zullen de verschillende (beleids)ontwikkelingen en behoeftes in beeld gebracht moeten worden zodat er besloten kan worden welk scenario er in een aanbesteding verder zal worden uitgewerkt. Hierbij hoort onder andere de mogelijke

wijzigingen in het provinciaal tegemoetkomingsbeleid voor faunaschade (alleen taxatie van schade binnen volgens de adviesnorm opgezette wolfwerende rasters) . Bij deze uitwerking moet een toekomstige toename van het aantal monsters door toename van de wolvenpopulatie meegenomen worden.

Eind 2024 zal BIJ12 het proces tot besluitvorming over de invulling van het nieuwe raamcontract met jullie in gang gaan zetten.

Bijlagen: *In de bijlage wordt meer context gegeven over*

- de met WENR besproken scenario's ten aanzien van de genetische analyses (bijlage 1) en
- de huidige werkwijze (bijlage 2)

Bijlage 1: Besproken scenario's met WENR

De volgende scenario's zijn met WENR besproken:

1. Lab capaciteit binnen WENR uitbreiden
2. Lab capaciteit buiten WENR benutten
3. Beslisboom hanteren om DNA monsters te minderen

1. Lab capaciteit binnen WENR uitbreiden

De krapte in de capaciteit zit bij WENR niet alleen in menskracht maar ook in apparatuur en beschikbare lab ruimte om het werk uit te voeren. Vanwege contaminatie risico is het onwenselijk om veel mensen in een kleine ruimte dit soort werk uit te laten voeren, hiermee worden de uitslagen van de analyses onbetrouwbaarder. Extra mensen betekent dat er extra labruimte nodig is, een extra analyse apparaat betekent dat er naast extra ruimte ook extra mensen nodig zijn om dit apparaat te bedienen en te onderhouden. Op korte termijn is dit dus geen haalbaar scenario plus het vraagt om een flinke investering terwijl, in afwachting van het nieuwe beleid, niet duidelijk is of er in de toekomst reductie in het aantal samples plaats zal vinden. Daarnaast is niet duidelijk of er op de midden lange termijn een andere analyse methode gehanteerd zal gaan worden (van microsatelliet naar single-nucleotide polymorphism (SNP)).

2. Lab capaciteit buiten WENR benutten

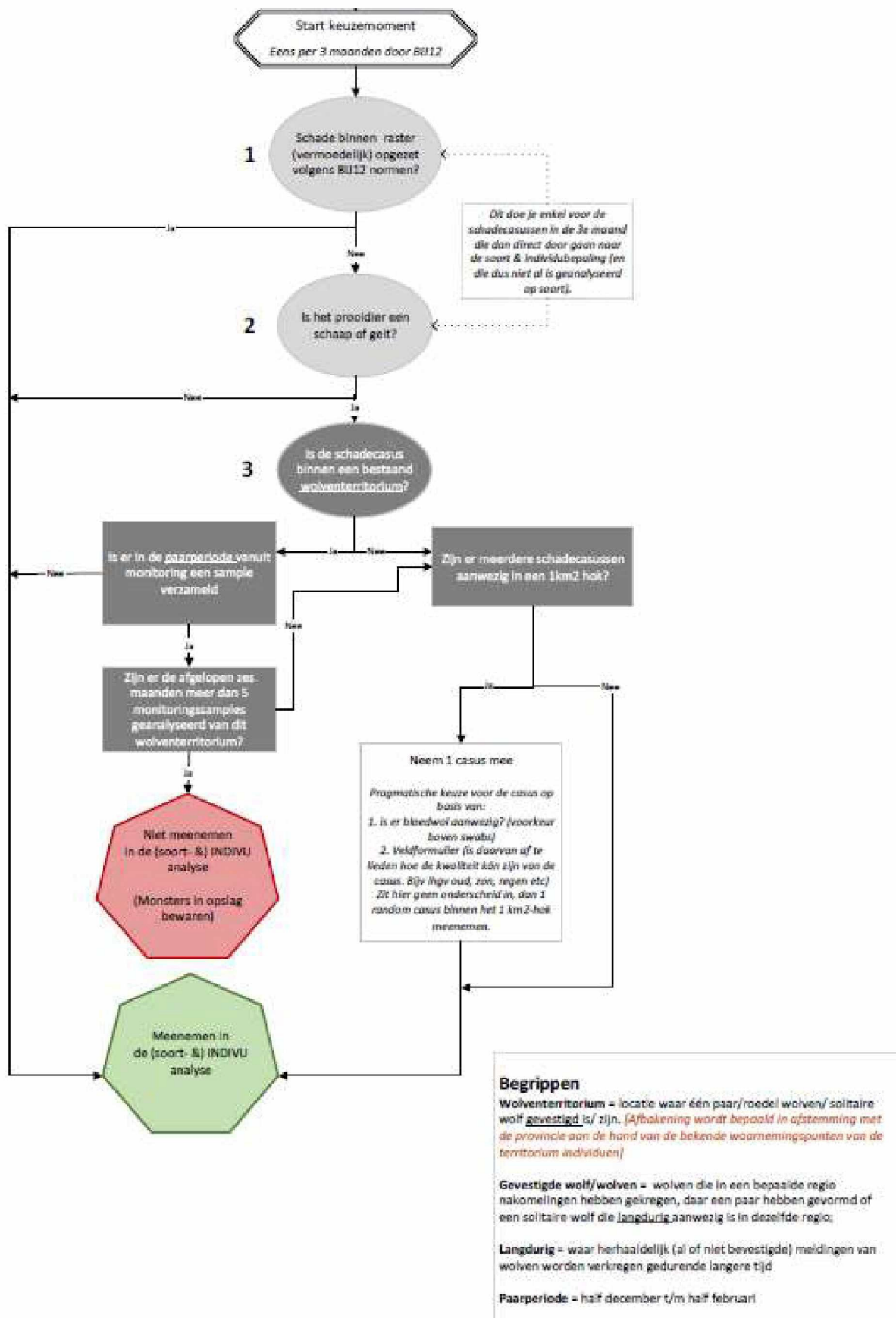
WENR is een innovatief lab dat niet alleen DNA analyses uitvoert maar ook investeert in de ontwikkeling van nieuwe analyse methodes om zo tot een zo goed en betrouwbaar mogelijk resultaat te (blijven) komen. Ook zit WENR in een internationaal netwerk (het CEwolf consortium) dat bijdraagt aan een internationale, gestandaardiseerde monitoring van de Centraal Europese populatie. Omdat het voor een specialistisch lab als WENR moeilijk is om mensen aan te trekken die zich full time met het lopende band werk dat de wolvenanalyses met zich meebrengt bezig willen houden zou er voor een deel van het werk (o.a. de extracties en soortanalyses) uitgeweken kunnen worden naar andere labs. WENR is in gesprek over een samenwerking met WFSR, een collega lab aan de Universiteit van Wageningen. Deze samenwerking zal echter niet leiden tot een zodanige uitbreiding van de capaciteit dat alle samples geanalyseerd kunnen worden (zie memo; er wordt gewerkt met een analyseplafond van circa 540 monsters).

De opties om met andere op wolven gespecialiseerde labs samen te werken zijn beperkt omdat de buitenlandse labs die zich met dit soort analyses bezig houden (INBO, Senckenberg) ook overvol zitten. De afspraak is daarom dat deze labs alleen samples uit eigen land analyseren en alleen bij hoge nood voor elkaar inspringen. Of er andere labs in Nederland zijn die b.v. de extracties en soortanalyses uit kunnen voeren is op dit moment niet duidelijk, dit zou bij een nieuwe uitvraag bevestigd kunnen worden. Het is hierbij wel van belang dat het werken met op bulk gerichte (commerciële) labs niet ten koste gaat van de kwaliteit van de analyses (verhoogd contaminatie risico en verlies aan informatie door 'geen resultaat') en er rekening gehouden wordt met de gevoeligheid van het wolven dossier.

3. Beslisboom hanteren

Voor dit scenario verwijzen we graag terug naar de adviesmemo en bijlagen (zie mailing Agenda en verstuurd op 11-4-2024) t.b.v. de bijeenkomst van de IPO Wolvenwerkgroep op 18 april 2024. Voor WENR zou dit scenario ervoor zorgen dat de situatie binnen de huidige (lab)capaciteit

voorlopig weer werkbaar wordt en resultaten uit de DNA analyses op een redelijke termijn opgeleverd kunnen worden.

Bijlage 2: Toelichting werkwijze WENR

De genetische analyse is momenteel gericht op twee doelen; soortbepaling en herkenning van individuele wolven (individu bepaling). WENR geeft hier via de met BIJ12 afgesloten raamovereenkomst invulling aan.

Soortbepaling:

- Bij de soortbepaling dient te worden bepaald of wolven-DNA aanwezig is in het monster.
- De soortbepaling wordt maandelijks (één keer per maand) uitgevoerd.
- Bij een monsteraantal van 180 kunnen de soortuitslagen na circa drie tot vijf weken worden opgeleverd.

Individubepaling:

- Bij de individuele herkenning wordt een individueel genetisch profiel opgesteld op basis van microsatelliet analyse. Hier komt een GW-code uit die uitwisselbaar is met buurlanden.
- Op dit moment vindt er eens in de drie maanden een individubepaling plaats (de kwartaalanalyse).
- Voor de individubepalingen levert WENR de resultaten normaliter op binnen drie weken na start van de analyse, in geval van monsteraantallen tot maximaal 180 stuks. Per 90 extra monsters verschuift de deadline met 1 week naar achteren. Ter illustratie: bij een monsteraantal van 181 tot 270 monsters wordt de totale dataset geleverd binnen circa $3+1=4$ weken. Door de hoge aantallen (circa 750-800) is de oplevertermijn op dit moment circa 10 weken.

Gevolgen analyseplafond

Soortbepaling: het analyse plafond zal op dit moment geen gevolgen hebben voor de soortbepaling

Individubepaling: het analyse plafond zal het aantal te analyseren monsters terugbrengen naar 540, waarbij de resultaten zeven weken na start van de DNA analyse opgeleverd kunnen worden

Overwegingen t.a.v. oplevertermijn

Het aan kunnen blijven leveren van actuele informatie is om diverse redenen belangrijk, o.a.:

- als input voor het toepassen van beleid,
- in het kader van de (aansturing van de) monitoring,
- om transparant te kunnen blijven naar het algemene publiek.

Zonder analyseplafond zal de achterstand oneindig hoog oplopen en simpelweg niet meer in te halen zijn (zie ook de uitleg in de memo). Dit kan leiden tot vragen van en/of onrust bij betrokkenen.